

С.С.Аверинцев.
**Софія-Логос.
Словник.**
— Київ. «Дух і Літера». 1999.

Володимир Судьїн, заслужений діяч мистецтв України, професор

ках головні важелі композиції — «просторово-часові взаємодії всіх елементів структури твору, що створюють образну цілісність».

Не дивлячись на запевнення автора, що, чим глибше ми будемо намагатися проникнути у визначення основних понять кіно, тим жорсткішим буде опір слів, бо слова відчувають, що ми вторгаємося у прикордонну зону іншої мови — мови кіно він дає дуже цікаві визначення цілого ряду мистецьких термінів, найбільш вживаних у кінематографі. Але нас цікавлять не тільки самі визначення, а шлях до них. Тобто авторські роздуми.

І тоді нам стає ясно, чому для Ю.Ілленка, наприклад, «композиція — це гамівна сорочка форми» (далі він уточнить — «божевільної форми»). Він буде говорити про композицію в кіно, як і про режисуру глядачевого сприйняття фільму.

Велике значення автор надає мізансцені. На його думку, шлях до фільму — тільки через режисерське втілення задуму в дії, в мізансцені. Він намагається підійти до цієї проблеми з різних боків, шукає найбільш точне визначення (що має велике практичне значення!) однієї з найважливіших проблем режисури як науки і мистецтва. Але і тут Ю.Ілленко залишається самим собою. Після ще одного цікавого визначення він жаліється: «Написав, і самому стало гидко. Невже таку живу і захоплюючу справу, як кінозйомка можна описати такими сумовитими та зарозумілими словами».

Автор викладає концепцію часу в мистецтві, спираючись на багато цікавих матеріалів, опублікованих в давній і сучасній вітчизняній та зарубіжній пресі. Йому особливо імponує вислів кінорежисера-філософа Андрія Тарковського: «Кіно насамперед є закарбованим часом». Він підходить до найголовнішого в своїх роздумах. На його думку, «кадр — це і є те саме місце зустрічі всіх учасників творчого процесу кіно, котре змінити неможливо, тому що іншого просто не існує. По праву головним на цих збіговиськах-«малинах» був і є актор».

Саме аналізу роботи актора в кіно, її відмінності від роботи в театрі присвячено багато місця. Дещо поглиблений і спеціально видрукований цей фрагмент книги може стати програмою (авторською!) з підготовки акторів кіно. Думаю, що це була б унікальна програма.

«Пейзаж людських облич» — саме так одного разу визначив Федеріко Фелліні своє бачення виконавців у майбутньому фільмі. І далі Великий Майстер сповідується в своїй любові до акторів. Юрій Ілленко поділяє саме такий погляд, вважаючи актора головним персонажем у кіномистецтві. І дуже важливо, що саме він говорить про це в той час, як ми часто-густо чуємо від молодих кінематографістів, що для них актор — це лише один із виражальних засобів кіномистецтва.

Завершуючи розділ, автор заявляє: «Втілене «Я», мабуть що, буде найбільш точним визначенням кінематографа».

Отже, від того, наскільки багате це «Я», залежить і якість фільму.

Цього разу ми маємо справу з «Я» — ДЕМІУРГОМ.

В етичному просторі. Ювілейні видання «Духу і Літери».

С.С.Аверинцев. **Софія-Логос. Словник.** — Київ. «Дух і Літера». 1999.

Більшу частину книги видатного російського вченого займає словник основних явищ і понять світової культури — від А до Я. Статті зібрані з довідкових видань різного типу («Філософської енциклопедії», «Міфів народів світу», «Християнства»), в яких С.С.Аверинцев брав активну участь. Крім «Словника» у книгу вміщено деякі інші тексти вченого, зокрема його інавгураційну лекцію, виголошену 1 вересня 1998 року у НАУКМА. Упорядник книги К.Сігов.

Василь Стус. **Вечір. Зламана віть.** — Київ. «Дух і Літера», «Задруга». 1999.

До книги увійшли вибрані твори Василя Стуса з різних збірок поета, а також листи і нотатки про табірне життя («З таборового зошита»). Книга супроводжується якісною передмовою Костянтина Москальця. Упорядкування О.Дворко і Д.Стуса.

Емануель Левінас. **Між нами. Дослідження думки-про-іншого.** — Київ. «Дух і Літера», «Задруга». 1999.

Е.Левінаса дехто називає «сучасним Сократом». Коло його інтересів — етика любові і відповідальності, турбота про європейську спадщину, намагання виявити справжню, ненасильницьку сутність міжлюдських взаємин. Народжений у Ковно (Каунасі), провівши юнацькі роки у Харкові, Левінас став одним з найпомітніших французьких філософів ХХ ст. Переклад з французької В.Куринського. Передмова К. Сігова.

Христос Яннарас. **Варіації на тему Пісні Пісень.** — Київ. «Дух і Літера». 1999.

Х.Яннарас — найбільший сучасний православний філософ. Його ім'я відоме не лише грецькій культурній громадськості, але й за кордоном. У книзі ключовою темою є тема Еросу — у філософському, мистецькому і релігійному аспектах.

Кореспондент «Кіно-Театру»